

Stockholms
universitet

Sköndal C

Kvalitetsprogram för
allmän plats

Maj 2024

Uppdragsnr: 3183016484
Daterad: 2024-04-30
Handläggare: Hanna Lindh & Brita Engvall,
Exploateringskontoret

Detta kvalitetsprogram utgör ett underlag till Detaljplan för Sköndal Centrum i stadsdelen Sköndal, SDp 2021-02549 och är framtagen av Land Arkitektur, i samarbete med Cowi och i samverkan med och på uppdrag av Exploateringskontoret, Stockholms Stad.

Beställare:
Exploateringskontoret, Stockholm Stad

Medverkande från Stockholm stad:
Hanna Lindh, Landskapsarkitekt, Exploateringskontoret
Kristen Haeffner, Trafikplanerare, Exploateringskontoret
Brita Engvall, Byggprojektledare, Exploateringskontoret
Mattias Sjöberg, Projektledare, Exploateringskontoret

Referensgrupp från Stockholm stad:
Nina Lindberg, ansvarig park-/naturmark, SDF Farsta
Magdalena Möne, Landskapsarkitekt, Trafikkontoret
Roseana De Almeida, Stadsplanerare, Stadsbyggnadskontoret

Konsult Land Arkitektur:
Anders Kling, Landskapsarkitekt
Katrín Svensson, Landskapsarkitekt
Nelly Theander, Landskapsarkitekt

I samarbete med konsult:
Stefanie Engel / Käti Lingenäs Gütthlein, Gata/Trafik Cowi
Marcus Edberg / Mats Sundblad, Gata/Trafik Cowi

Land Arkitektur
www.landarkitektur.se

Bildkällor

Baskarta och ortofoto från Stockholm stad
Övriga bilder Land Arkitektur

Namn på parker, platser och gator i detta dokument är arbetsnamn.

Innehållsförteckning

INLEDNING	4 - 5
Bakgrund	
Avgränsning och syfte	
NULÄGESINVENTERING	6 - 11
Stadsstruktur	
Gator	
Stråk	
Park- och naturvärden	
Flygvy: Orientering över projektområdet	
Karta: Stråk och barriärer	
Karta: Park och naturmark, värdefulla träd	
SAMMANFATTANDE ANALYS	12 - 13
PROGRAMFÖRSLAG	
Sammanfattning	14-15
Gator	16-21
Sköndalsvägen	
Bagarfruvägen	
Bengt Bagares gränd	
Stråk, Platsbildningar och Park	22-37
Nordvästra entrén Parkleken Semlan	
Parkleken Semlan	
Östra entrén Parkleken Semlan	
Parkstråk mellan Semlan och Bagarfruvägen	
Platsbildningar vid öppna gräsytan	
Platsbildning vid Sköndalsvägen	
Naturmiljö och ekologiska värden	38-39
Utveckling av naturmarken	

INLEDNING

I samband med föreslagen förtätning i Sköndal Centrum sker en översyn av den allmänna platsmarken. Det innefattar insatser längs gator, parkstråk och utveckling av en befintlig parklek.

Bakgrund

Projektområdet ligger i Sköndal centrum, söder om Tyresövägen och öster om Sköndalsvägen. Inom detaljplaneområdet planeras för en förtätning med bostäder och förskola. Det är Stena Fastigheter som utvecklar bebyggelse inom sina befintliga fastigheter och på stadens mark.

Avgränsning och syfte

I detta kvalitetsprogram presenteras föreslagna åtgärder för den allmänna platsmarken - gator, park och natur. Dokumentet beskriver inte kvartersmark.

Syftet med programmet är att identifiera och föreslå åtgärder som förbättrar vistelsevärden, orientering och trygghet samt utveckla ekologiska värden i området.

Figur 1: Kartan visar det geografiska läget för detaljplan Sköndal Centrum.

Figur 2: Avgränsning för projektområdet samt närliggande målpunkter..

NULÄGESINVENTERING

Området runt Sköndals centrum öster om Sköndalsvägen, är till stora delar privat kvartersmark. Bebyggelsen är överlag enhetlig med trevånings skivhus i tegel. Den allmänna platsmarken består av park och naturmark med rekreativa värden och gång-/cykelstråk. Kvartersmarken upplevs öppen och tillgänglig för besökare, med flytande gräns mot allmän plats. Området ramar in i öster in av naturmark med tydliga höjdskillnader.

Stadsstruktur

Sköndals centrum uppfördes i slutet av 1960-talet och består till största delen av enhetliga tegelhus i tre våningar. Nyare bostadsbyggelse återfinns längs Sköndalsvägen i form av några högre hus och ett antal lägre punkthus norr om centrumbildningen.

Landskapet beskriver en flack dalgång som begränsas av bergsryggar i öster och söder och av Tyresövägen i norr. Kvarteren från 60-talet är halvslutna med friliggande byggnadsvolymer som skriver in generösa, bilfria gårdsmiljöer. De kantas av smala matargator för angöring till bostäderna som även fungerar som gångstråk. Utanför dessa kvartersenheter ansluter den allmänna platsmarken i form av gator, parker, stråk och mer eller mindre branta naturmarkskullar.

Gator

Sköndalsvägen (1a) är huvudstråk genom stadsdelen och innehåller busslinjer, men saknar separat cykelbana. Vägen saknar gatuträd, men däremot finns karaktärsfulla äldre träd på kvartersmark.

Bagarfruvägen (2a) och Bengt Bagares gränd (3a) ansluter till Sköndalsvägen och är återvändsgator. De avslutas med vändplaner inom området. Gatorna används i huvudsak av boende och ansluter till kvartersmarkens matargator och parkeringar. Gångbanorna är överlag smala. Trädrader finns på båda sidor om Bagarfruvägen, på kvartersmark.

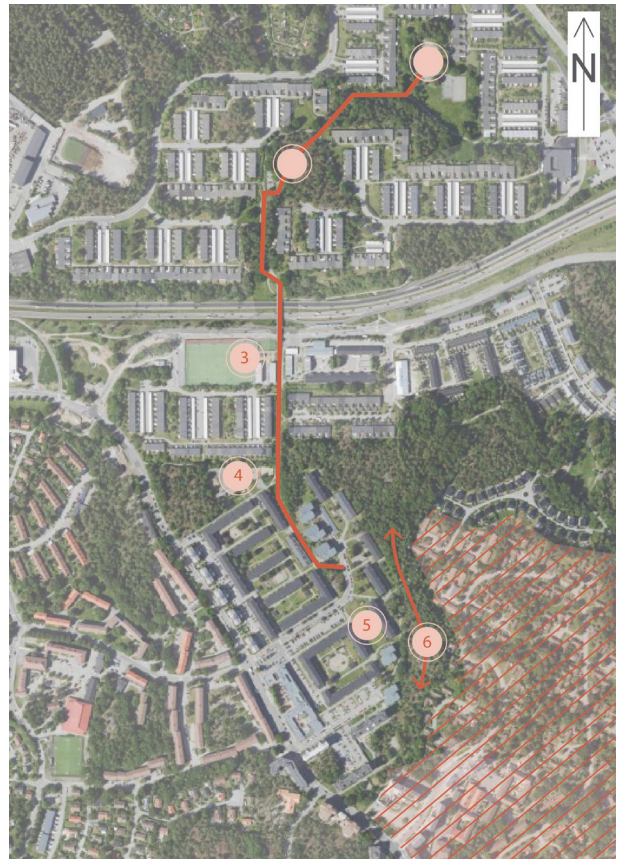
Stråk

Sköndal som helhet är planerat efter principer om ett sammanhängande parknät. Ett nord-sydligt parkstråk (4a) löper genom projektområdet. Det startar i norr som en förlängning av bron som överbryggar Tyresövägen och avslutas diffust i söder innan naturmarken med sin kraftiga topografi tar vid.

Stråket är bitvis otydligt, byter riktning och upplevs otryggt men används av många och fungerar som en viktig länk. Vid Semlans parklek (5a) finns gångstråk som ansluter till det nord-sydliga stråket. Även gångbanorna längs Bagarfruvägen och Bengt Bagares gränd mynnar i stråket och skapar tillsammans förbindelser i öst-västlig riktning.

Park och naturvärden

Inom projektområdet finns en stor mängd ursparad naturmark som framför allt återfinns i höjdlägen och karaktäriseras av typisk mälardalsnatur med berg i dagen, blandskog i lågpunkterna och tallar på torra högre punkter. Tillgängligheten till denna natur är dålig på grund av den kraftiga topografin. De anlagda parkerna är få och det finns en brist på plana gröns- och hårdgjorda ytor. Parkplanen från 2017 visar att sociotopvärdet "blomprakt" saknas helt i området.

Figur 3: Nord-sydliga stråket, som kopplar samman stadsdelarna på båda sidor om Tyresövägen samt parker/målpunkter inom planområdet.

- 1 Lekplats Skallet
- 2 Kräftparken,
- 3 Bollplaner (Idrottsförvaltningen) och skolgård
- 4 Parkleken Semlan
- 5 Öppen gräsyta
- 6 Befintlig naturmark

Figur 4: Flygvy som orientering över projektområdet för Sköndal Centrum

- 1a. Sköndalsvägen
- 2a. Bagarfruvägen
- 3a. Bengt Bagares gränd
- 4a. Nord-sydligt parkstråk (från gångbron över Tyresövägen, ner till naturmark i söder)
- 5a. Parkleken Semlan med tillhörande naturmark i anslutning mot Sköndalsvägen
- 6a. Öppen, plan gräsyta
- 7a. Grön kil, parkstråk med stora ekar
- 8a. Naturmark vid Sköndalsvägen.

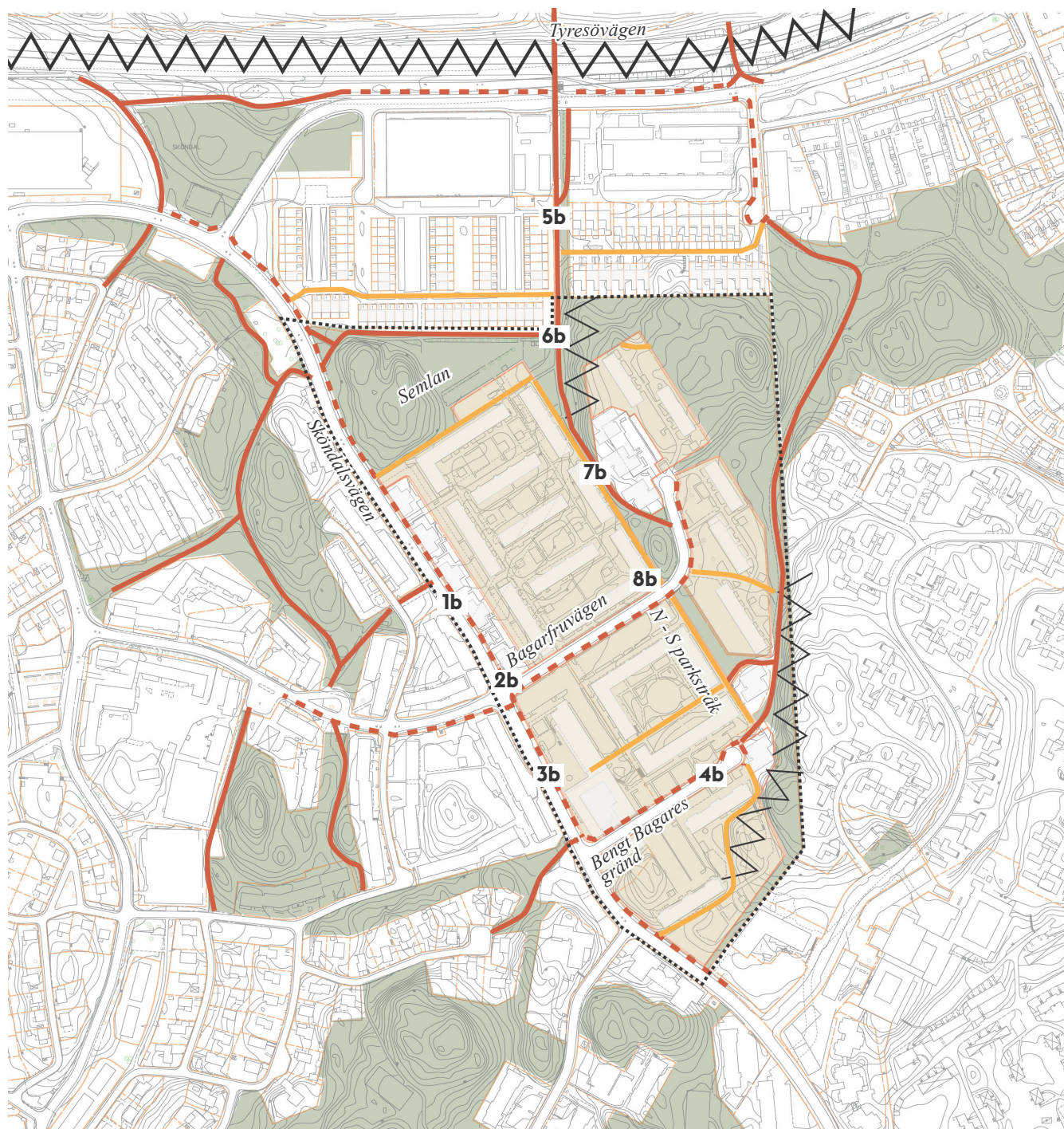
Projektområdets enda kvarterspark utgörs av parkleken Semlan (5a). Det är en bemannad lekplats med gungor, småbarnslek, grillplats och en öppen hårdgjord yta för till exempel bollek. Lekplatsen ansluter till en naturmarkskulle med fina gamla träd som även gränsar mot Sköndalsvägen.

I södra delen av det nord-sydliga stråket, intill Bagarfruvägen, finns en sammanhängande öppen, plan gräsyta med parkkvaliteter (6a). Delar av gräsytan är på kvartersmark.

Söder om Bengt Bagares gränd, utmed Sköndalsvägen, finns en grön kil med stora ekar, varierad vegetation och topografi (7a).

Karaktäristiskt för Sköndalsvägen, är stora uppvuxna träd som kantar gatan och visar sig i gaturummet. En stor del av träden står på kvartersmark. Tillsammans med topografin samspelar grönskan och skapar en varierad gata med gröna blickfång längs med vägen. Naturmarken i Semlans västra del (8a), med sina tallar, ekar och berg i dagens partier, bidrar mycket till Sköndalsvägens gröna karaktär. Det finns även solitära träd på kvartersmark längs Bagarfruvägen som har stor betydelse för upplevelsen av gatu- och parkmiljön.

Stråk och barriärer

Figur 5: Stråk och barriärer, nuläge

- PROJEKTGRÄNS
- STRÅK PÅ PARKMARK
- - - STRÅK I GATUMILJÖ
- - - STIG
- STRÅK PÅ KVARTERSMARK
- W BARRIÄR
- KVARTERSMARK
- ALLMÄN PLATSMARK/PARKMARK

N ▲

Sköndalsvägen med tvärgator

1b. Nybyggda punkthus. Vy mot norr

2b. Bagarfruvägen med trädrad. Vy mot öster.

3b. Sköndalsvägen vid Sköndals torg. Vy mot norr.

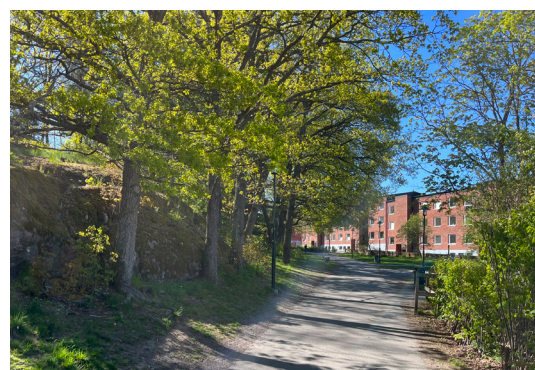

4b. Bengt Bagares gränd med höga skivhus och förgårdsmark. Vy mot väster.

Det nord-sydliga stråket

5b. Bron över Tyresövägen i norr.

6b. Stråket vid parkleken Semlan. Vy mot söder.

7b. Passage mellan kvarteret och bergvägg. Vy mot söder.

8b. Den genaste vägen norrut är att röra sig längs husen på kvartersmark, men det allmänna parkstråket löper längre österut. Vy mot norr.

Park och naturmark, värdefulla träd

Figur 6: Parker och natur. Nuläge

- OPROGRAMMERAD PLAN YTA PÅ ALLMÄN PLATSMARK RESP. KVARTERSMARK
- VÄRDEFULLA OCH KARAKTÄRSKAPANDE TRÄD I PARK- OCH GATUMILJÖ PÅ ALLMÄN PLATSMARK
- VÄRDEFULLA OCH KARAKTÄRSKAPANDE TRÄD I PARK- OCH GATUMILJÖ PÅ KVARTERSMARK
- NATUR PÅ ALLMÄN PLATSMARK
- KVARTERSMARK, STENA FASTIGHETER

Parker och naturmark

1c. Parkleken Semlan med sin naturmarkskulle. Vy mot väster.

2c. Berg i dagen med vegetation. Vy mot söder.

3c. Öppna gräsytan. Vy mot norr.

4c. Svårtillgänglig naturmark nordost om Bengt Bagares gränd. Vy mot väster.

Värdefulla träd

5c. Semlans naturmarkskulle - ett viktigt grönt fondmotiv längs med Sköndalsvägen. Vy mot norr.

6c. Allé av lindträd vid Sköndals Centrum.

7c. Solitär ek på kvartersmark. Vy mot norr.

8c. Ekar i grönyta på kvartersmark. Vy mot söder.

SAMMANFATTANDE ANALYS

VÄRDEN ATT VÅRDA, POTENTIALER ATT UTVECKLA

Baserad på resultatet av nulägsinventering har en analys tagits fram som sammanfattar projektområdets viktigaste värden och potentialer att utveckla. Analysen ligger till grund för programförslaget.

1d. Nord-sydligt parkstråk med potential

Det nord-sydliga stråket är ett samlande parkstråk för hela området. Stråket är bitvis otydligt, byter riktning och upplevs otryggt. Det har en potential att förbättras för orientering i korsningspunkter och möjlighet finns att koppla det bättre till Parkleken Semlan (2d), den plana gräsytan (7d) och anslutande bebyggelse. Värdefull naturmark finns där stråket svänger, där kan berg-i-dagen och enstaka träd lyftas fram som kvalitéer. I sydvästra delen av projektområdet föreslås en ny stadsdelspark inom ”Program för Stora Sköndal”. Stadsdelsparken kan utgöra parkstråkets södra målpunkt.

2d. Utveckla parkleken Semlan

Projektområdets enda kvarterspark behöver utvecklas och förnyas när fler boende kommer till området. Parken behöver annonseras bättre från Sköndalsvägen, exempelvis med utveckling av gångstråk och entréplatser.

3d. och 4d. Bristande länkar mot naturmark och föreslagen stadsdelspark

Bagarfruvägen ansluter genom ett smalt informellt stråk till ett större naturområde österut (3d). Det skulle vara positivt för projektområdet och det nord-sydliga stråket om denna koppling blev tydligare och mer tillgänglig. En sådan koppling skulle även ansluta projektområdet bättre till området för Stora Sköndal. I södra delen av projektområdet saknas kopplingar till naturmarken där det finns planer på att tillskapa en ny stadsdelspark, i ”Program för Stora Sköndal”. (4d).

5d. och 6d. Värdefulla träd och naturmark vid Sköndalsvägen

Längs Sköndalsvägen, både på allmän plats och kvartersmark, finns flera stora bevarandevärda träd. Dessa utgör en viktig karaktär för Sköndal och behöver värnas som en kvalitet.

7d. Värna och utveckla plana ytor

Inom Sköndal finns mycket naturmark med kraftig topografi. Plana öppna gräsytor och hårdgjorda ytor för rekreation är en bristvara. Dessa ytor möjliggör för en viss typ av spontan aktivitet som är en viktig kvalitet för en stadsdel. Därför behöver dessa värnas och utvecklas.

Figur 7: Sammanfattande analyskarta

8d, 9d och 10d. Uppgradering av gator
Sköndalsvägen (8d), Bagarfruvägen (9d) och Bengt Bagares gränd (10d) är projektområdets tre gator som samtliga inte uppfyller stadens standard vad gäller bredder på gångbanor och framkomlighet för cykel.

1d. Nord-sydligt parkstråk.

2d. Parkleken Semlan.

3d. Möjlighet att utveckla en koppling österut mot naturmark, vid Bagarfruvägens vändplan.

4d. och 5d. Värdefulla ekar vid parkstråk som ansluter till föreslagen stadsdelspark i Program för Stora Sköndal.

7d. Plan, oprogrammerad, yta längs nord-sydliga parkstråket.

PROGRAMFÖRSLAG

Inventeringen och analysen av projektområdet visar att en utveckling av det nord-sydliga parkstråket skulle ge ett centralt rekreativt stråk, som blir en tydlig ryggrad genom området, väl separerad från gatornas motorfordonstrafik. Det skulle knyta samman flera parker och ha potential att i framtiden ansluta mot den föreslagna stadsdelsparken. Platsbildningar, befintliga såväl som nya, knyts till stråket och bidrar både till ökad trygghet och bättre orientering. Områdets gator ses över och utvecklas enligt nutida standard i samband med föreslagen exploatering. Gång- och cykelbanor breddas och nya trädplanteringar tillkommer.

Sammanfattning programförslag

1. Sköndalsvägen kompletteras med en ny cykelbana, och utmed ny bebyggelse vid norra delen av Sköndalsvägen, även med träd.
2. Bagarfruvägen får delvis en ny gatusektion med bredare gångbana, angöringsficka och gatuträd.
3. Bengt Bagares gränd får delvis en ny gatusektion med gångbana, angöringsficka och vegetationsytor i gaturummet.
4. Ny nordvästlig entréplats till Parkleken Semlan, från Sköndalsvägen.
5. Upprustning och omDispositionering av Parkleken Semlan.
6. Ny entréplats i Parkleken Semlans östra del, i anslutning till nord-sydliga parkstråket.
7. Stråket mellan Parkleken Semlan och Bagarfruvägen. Ny platsbildning och trygghetsskapande åtgärder längs nord-sydliga parkstråket.
8. Platsbildningar vid öppna plana gräsytan. Gräsytan föreslås kompletteras med platsbildningar i norr och söder. Det längsgående nord-sydliga parkstråket får en ny riktning i söder. Stråket svänger österut för att bättre möta den föreslagna stadsdelsparken i projektet Stora Sköndal.
9. Ny platsbildning vid Sköndalsvägen. Platsbildningen ansluter till kvartersmark med stora ekar och naturmark. Platsbildningen kan fungera som entréplats till den föreslagna stadsdelsparken, planerad inom exploateringsprojekt för Stora Sköndal.
10. Utveckling av naturmarkens ekologiska värden.

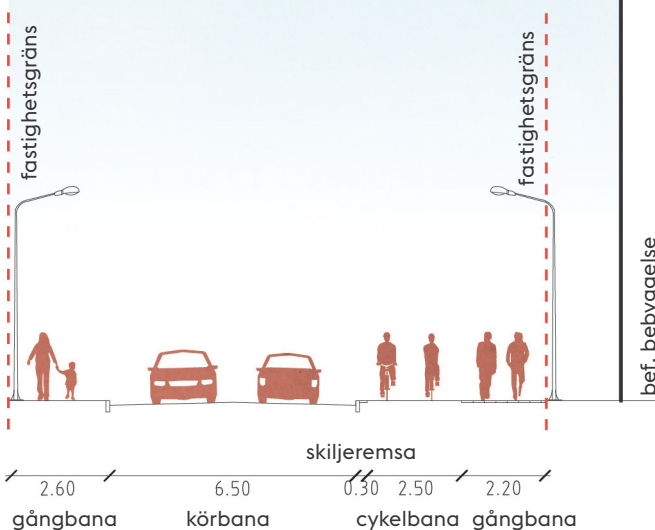
Figur 8: Illustrationsplan för projektområdet Sköndal Centrum som visar stadsstrukturen samlat med föreslagna åtgärder på allmän platsmark. Byggnader som omfattas av detaljplanen visas i rosa.

GATOR

Projektområdets gator ses över och utvecklas för nutida standard i samband med föreslagen exploatering. Gångbanor breddas, cykelbana läggs till och trädplanteringar på gatumark tillkommer.

Typsektion längs Sköndalsvägen, med ny cykelbana

1. Sköndalsvägen

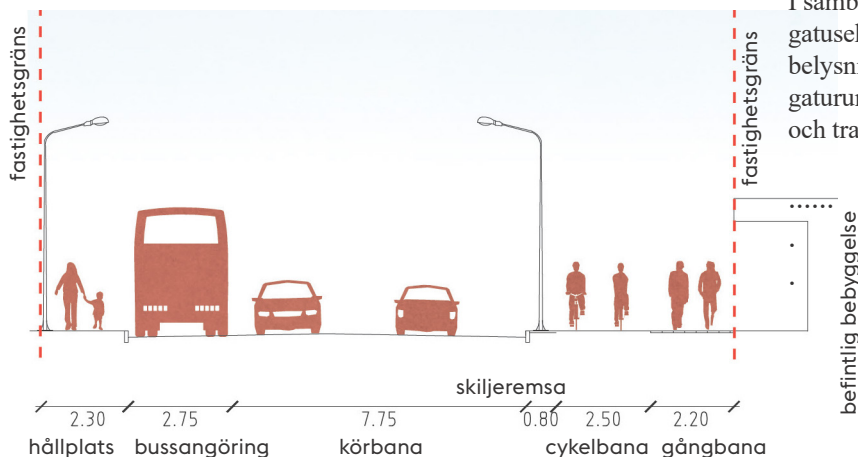
Sköndalsvägen är en huvudgata och projektområdets mest trafikerade gata. Delar av Sköndalsvägen trafikeras även av buss, och längs dessa sträckor föreslås körbanorna att anpassas efter kollektivtrafiken.

Längs Sköndalsvägen finns stor andel befintlig bebyggelse som på sina ställen begränsar gatusektionens utbredning. Båda sidor om Sköndalsvägen kantas av gångbanor i varierande bredd, och i samband med utveckling av gatan eftersträvas en god standard för gångtrafikanterna. Förslaget är att gångbanan på Sköndalsvägens västra sida bevaras i nuvarande utförande, medan östra sidan breddas längs vissa sträckor.

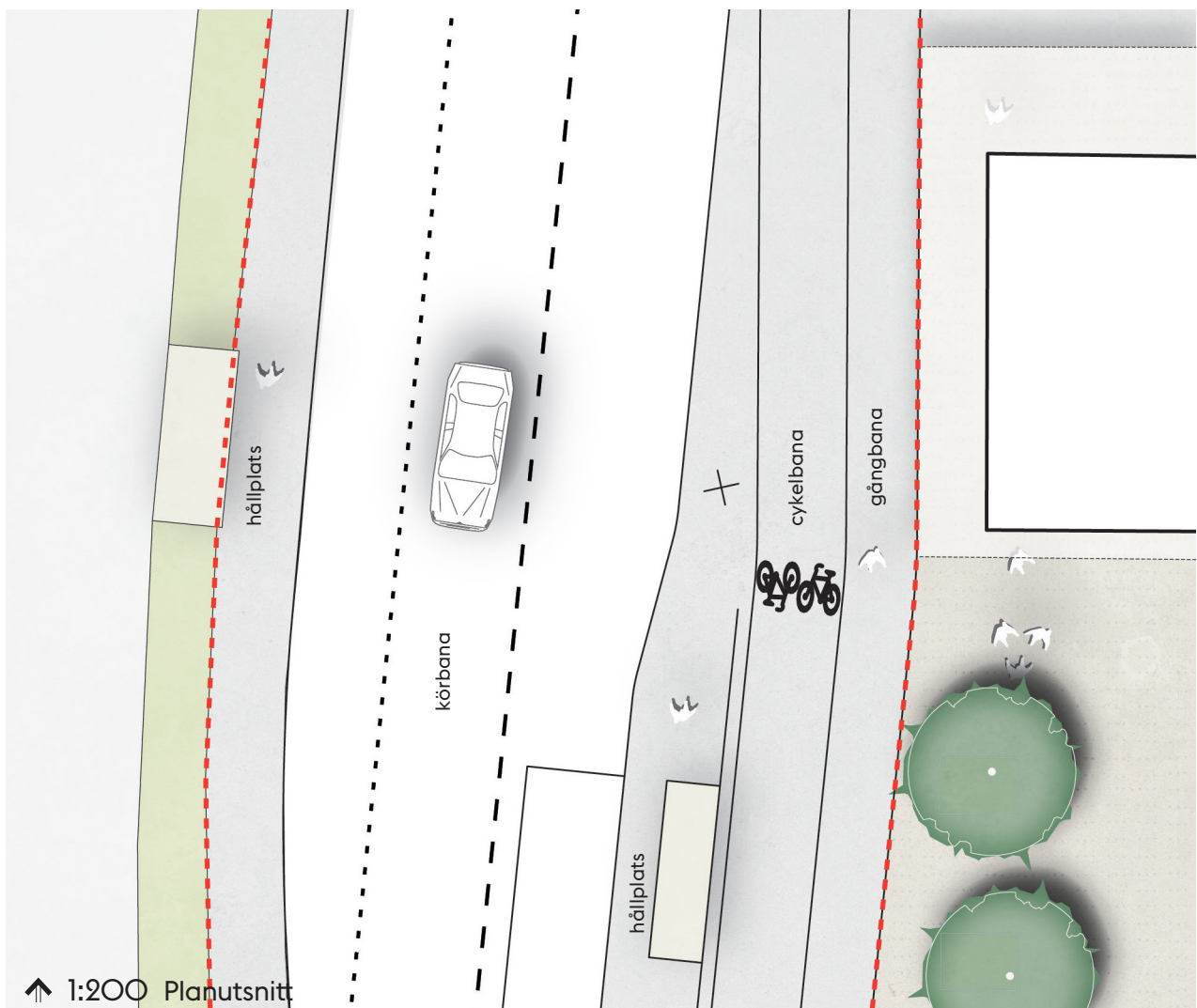
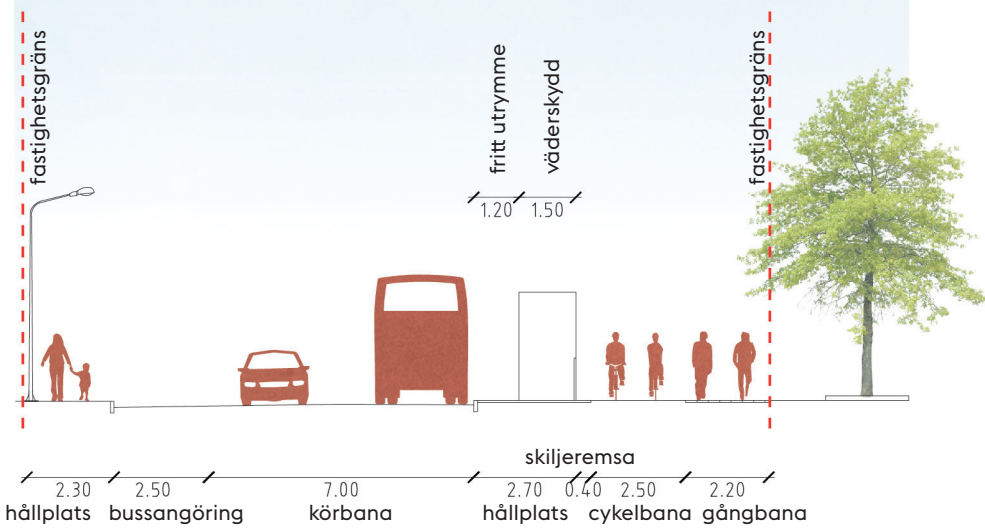
Sköndalsvägen är en del av huvudnätet för cykel enligt Stockholms stads Cykelplan, 2022. Den föreslås därför få en ny trafikseparerad cykelbana. Detta medför både en ökad upplevd trygghet och trafiksäkerhet för både cyklande barn och vuxna.

I samband med utvecklingen av Sköndalsvägens gatusektion föreslås även en översyn av gatans belysning. En genomtänkt belysning kan påverka gaturummet positivt, både för mörka hösteftermiddagar och trafikens hastighet.

Typsektion vid befintlig låg byggnad Sköndals torg

Typsektion vid torg och busshållsplats

1:200 Planutsnitt

2. Bagarfruvägen

Bagarfruvägen är fortsatt en lokal återvändsgata, men en ny gatusektion föreslås i samband med exploatering. Körbana föreslås bli 6 meter, gångbana mot ny bebyggelse 3m medan befintlig gångbana bredd behålls på motstående sida. Cykeltrafik längs Bagarfruvägen sker i blandtrafik och övergångsställen planeras i anslutning till nord-sydliga parkstråkets korsningspunkter med gatan.

Raksträckan närmast Sköndalsvägen planeras med en möbleringszon med trädplantering och belysning kombinerat med angöring, bredd 2,25 meter. Befintlig trädrad på motstående sida bevaras och står fortsatt inom kvartersmark.

I samband med gatans sväng norrut utgår möbleringszonen till förmån för att bevara befintlig parkmark och ha möjlighet att parkera längs kantstenen på östra sidan gatan, samt en breddad gångbana med plats för laddstolpar. Belysning placeras utmed denna sträcka mellan gångbana och kvartersmark i en bred fris.

Foton - nuläge

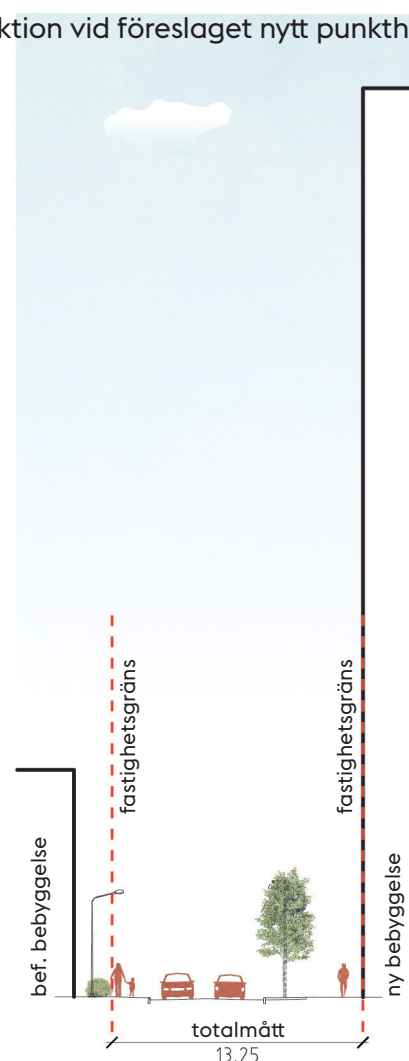
Bagarfruvägen östra delen mot söder

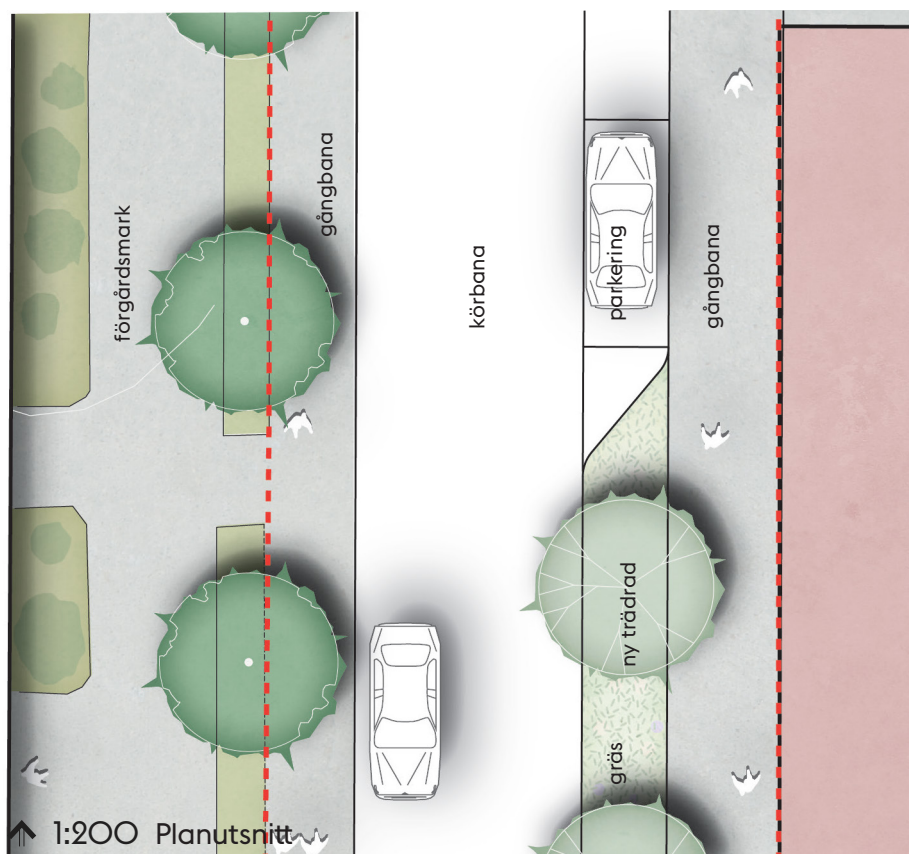
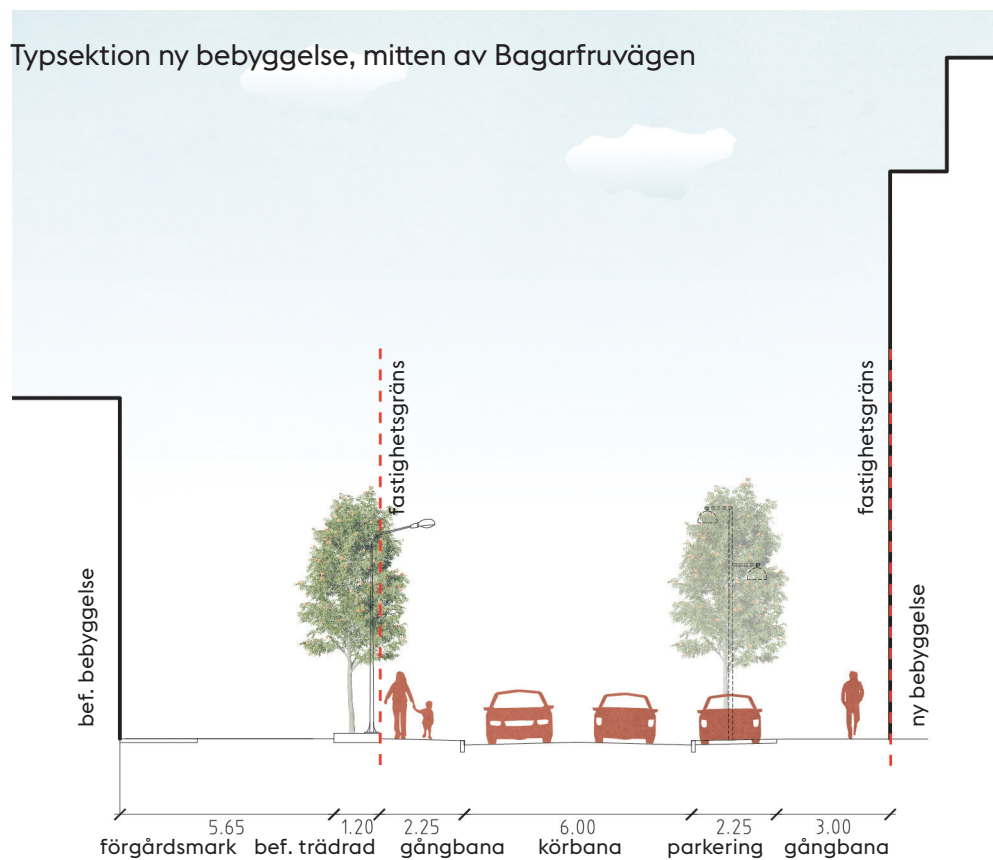

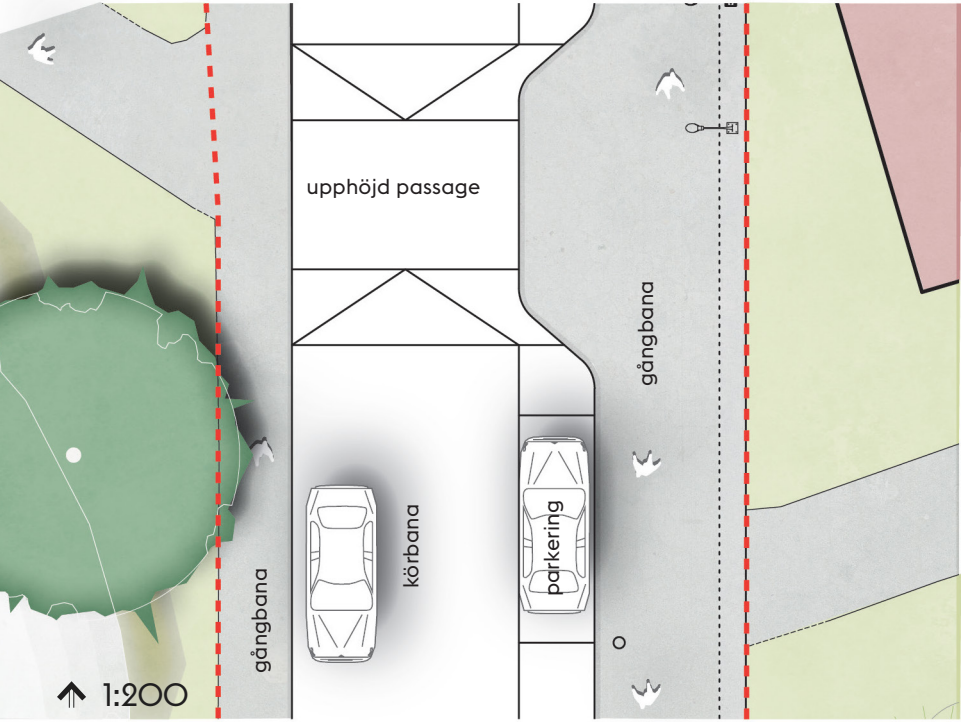
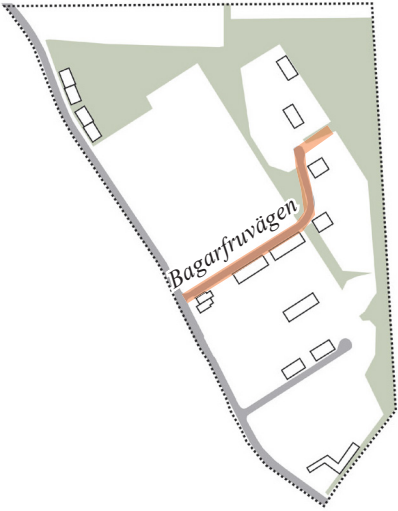
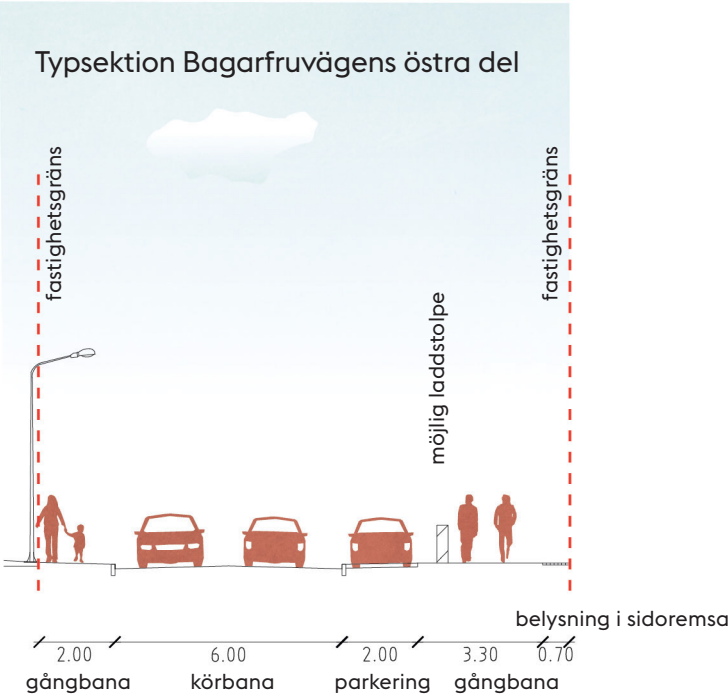
Bagarfruvägen västra delen mot söder

Typsektion vid föreslaget nytt punkthus

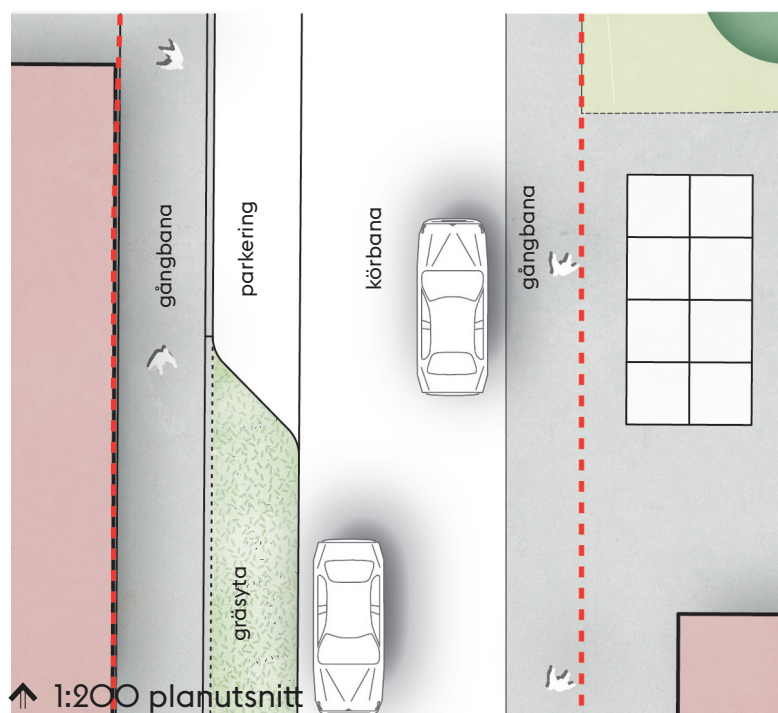
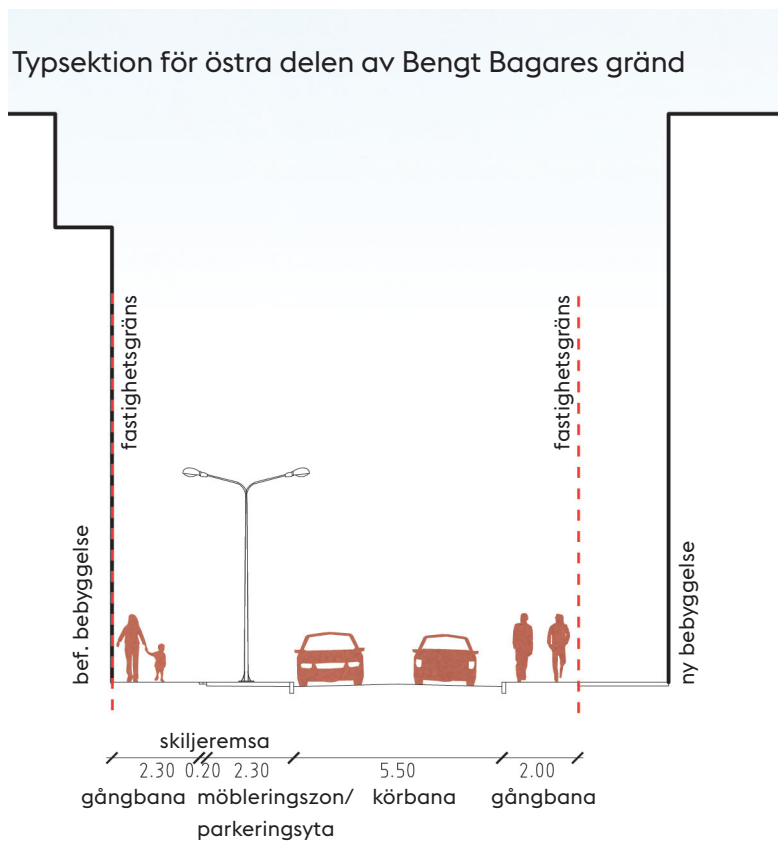

Planutsnitt Bagarfruvägens nordöstra del

3. Bengt Bagares gränd

Bengt Bagares gränd är en återvändsgata och försörjer främst omkringliggande fastigheter. I och med tillägg av nya bostäder på gatans nordvästra sida och ett nytt parkeringshus på motstående sida föreslås en uppgradering av gatan.

Körbanan föreslås bli 5,5 meter. Med hänsyn till det begränsade utrymmet föreslås en gångbana på 2,3 meter på norra sidan av gatan. Den hinderfria bredden kommer dock uppgå till 2,5 meter. Angöring till nya bostäder kombinerat med grönskande möbleringszon läggs till på del av nordvästra sidan. På södra sidan behålls befintlig gångbana.

Cykeltrafik längs Bengt Bagares gränd sker i blandtrafik och belysning finns idag främst på norra sidan av Bengt Bagares gränd. Belysningen föreslås att anpassas till lägre hastighet och skala.

STRÅK, PLATSBILDNINGAR & PARK

Utvecklingen av den allmänna platsmarken sker bland annat längs det nord-sydliga parkstråket som föreslås utvecklas för att stärka kopplingen mellan befintliga parker och föreslagen ny stadsdelspark. Längs stråket tillkommer ett antal platsbildningar för att stärka orienterbarhet och trygghet längs stråket. Längs Sköndalsvägen anordnas två nya entréplatser, som är tänkta att annonsera områdets parker.

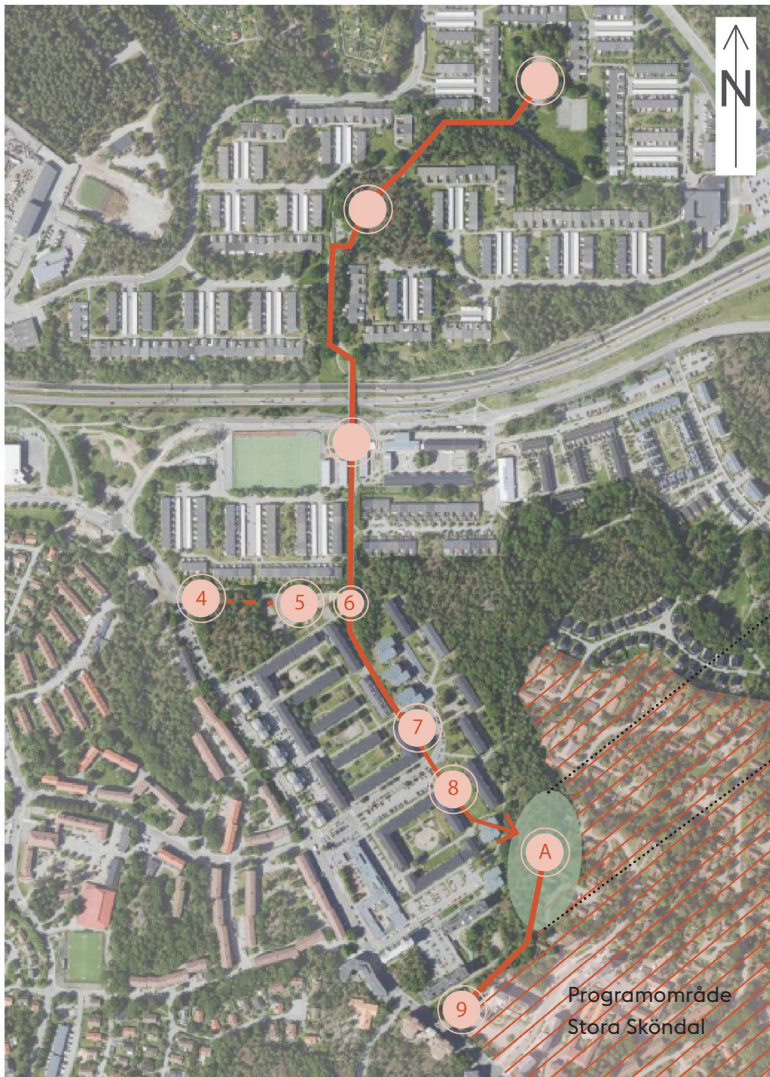
Utveckla nordsydligt parkstråk genom Sköndal

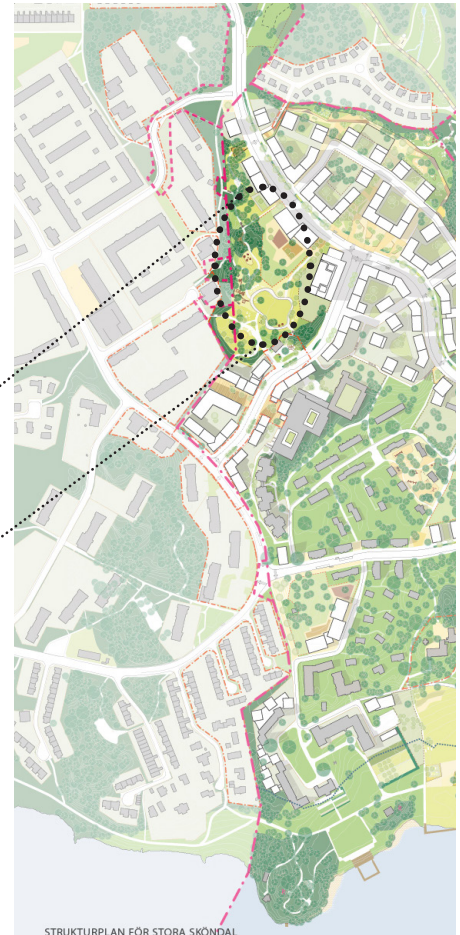
Värna naturmark längs med stråket

Tillskapa platser och öka parkkvaliteter

Figur 9: Grönstrukturen och nord-sydligt stråk med tillägg av platser och nya kopplingar

Utsnitt ur "Program för Stora Sköndal"

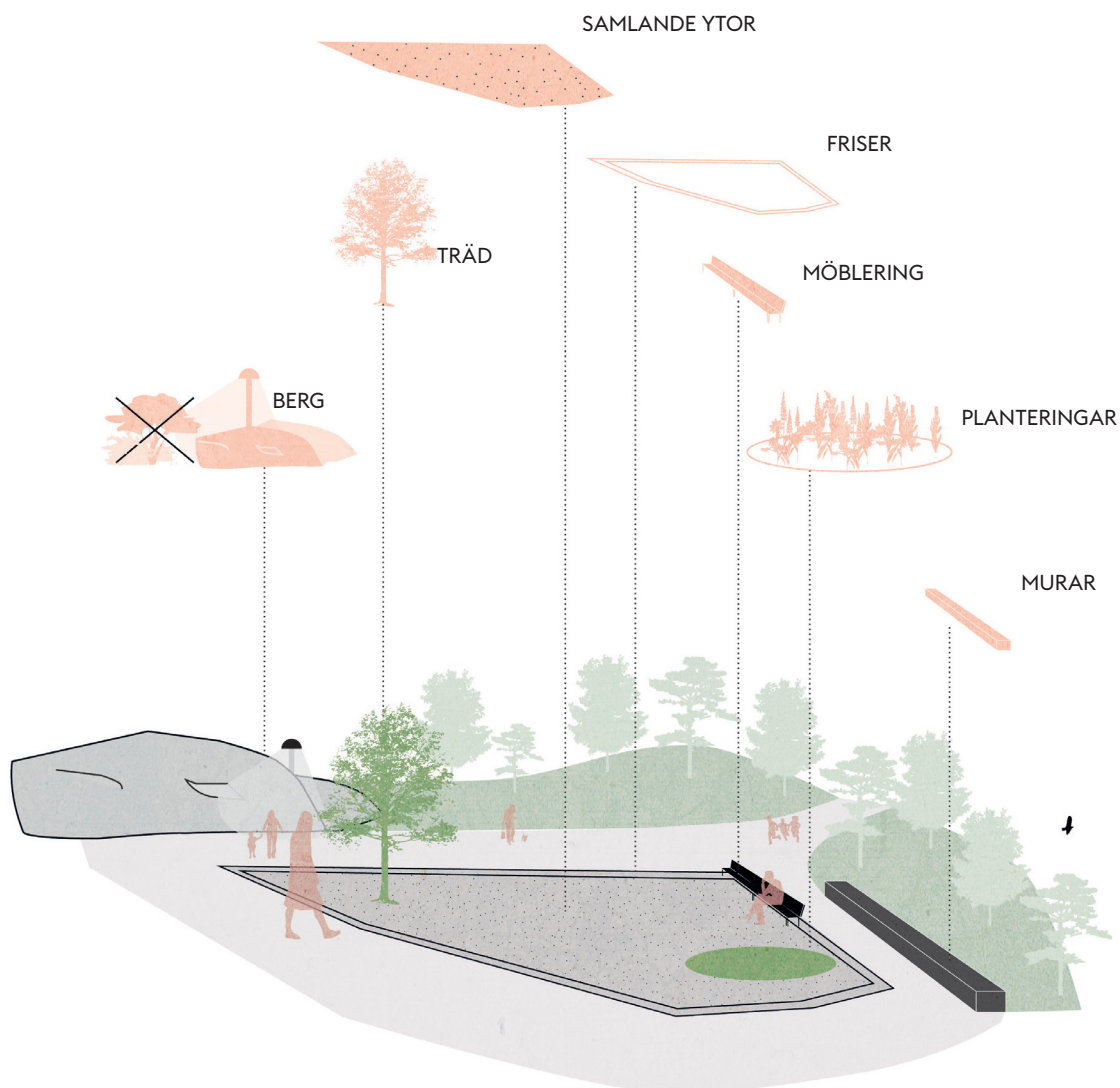
PROGRAMFÖRSLAG

4. Ny nordvästlig entréplats till Parkleken Semlan, från Sköndalsvägen.
5. Upprustning och omDispositionering av Parkleken Semlan.
6. Ny entréplats kopplat till stråk och Semlan
7. Trygghetsskapande åtgärder längs stråket och ny platsbildning
8. Gräsyta får parktillägg och annonseras med entrézon mot Bagarfruvägen.
Möjlig koppling via trappa till föreslagen stadsdelspark
9. Platsbildning utmed Sköndalsvägen. Möjlig entré till stadsdelspark
- A. Föreslagen stadsdelspark inom "Program för Stora Sköndal"

Tillskapa platser

En verktyglåda med olika gestaltungs-element har tagits fram som grund för gestaltning av platsbildningarna och längs det nord-sydliga stråket.

Verktygen grundar sig i platsens förutsättningar. De framhäver befintliga träd, synligt berg, de rumsliga kvaliteter som finns och förädlar dessa egenskaper. Genom tillägg i form av belysning, murar och sittplatser åstadkoms förbättrad trygghet och orienterbarhet. Platserna bidrar också till ökade vistelsekvaliteter och tillskapar värden som i nuläget saknas i stadsdelen. Genom att kombinera de olika verktygen skapas även ett sammanhållet stråk med platser med liknande karaktär

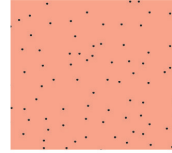

Figur 10: Gestaltungs-element för platsbildningar

Gestaltningselement

Samlande ytor

Grus/stenmjölsytor som komplement till befintliga stråk - för friare rörelser över platsen och en tydligare entrésituation.

Friser

Avgrusade ytor kompletteras med friser av gatsten som en förädling av ytan och minskad skötsel där gruset inte sprids. Kan förstärka riktningar och vägval.

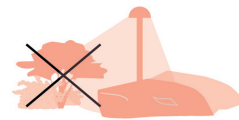
Träd

Bevarande av befintliga träd, som friställs, samt tillägg av karaktärsträd.

Berg

Framtagande av befintligt berg-i-dagen, som en rumsskapande kvalitet. Sly/vegetationsröjning och effektbelysning under mörka timmar. Framhäva topografin för bättre orientering och ledning.

Murar

Tillägg av rumsskapande murelement, som tydliggör entréer och huvudriktning.

Planteringar

Tillägg av blomsterprakt, en kvalitet som saknas i området, samtidigt som ekologiska värden stärks.

Möblering

Tillägg av enhetlig möblering med möjlighet att sitta på flera sätt och i olika riktningar.

4. Ny entréplats till Semlans parklek, från Sköndalsvägen

Från Sköndalsvägen löper, i östvästlig riktning, ett parkstråk till Semlans parklek. Stråket svänger runt en naturmarkskulle med skarp bergskärning. Naturmarkens bergknalle hindrar den visuella orienteringen mellan gatan och parkleken. Med denna nya entréplats kan parken Semlan annonsera sig redan vid Sköndalsvägen, ge möjlighet till sittplatser vid gatans gångstråk och locka in fler besökare till parkleken. Intill platsbildningen finns ett tillgängligt övergångsställe, vilket gör att barn och vuxna kan röra sig tryggt över Sköndalsvägen.

Entréplatsen fångar med de föreslagna stråken, rörelser från flera väderstreck. Det bildas en triangulär uppsamlande plats, som längs norra sidan föreslås integreras med en ny elnässtation. Platsens rum föreslås få en öppenhet med god sikt och bra belysning. Den skarpa bergväggen kan till exempel få diskret effektbelysning för bättre överblick och orientering.

Orienteringsfigur.

Foton - nuläge

Entréplats, vy mot söder

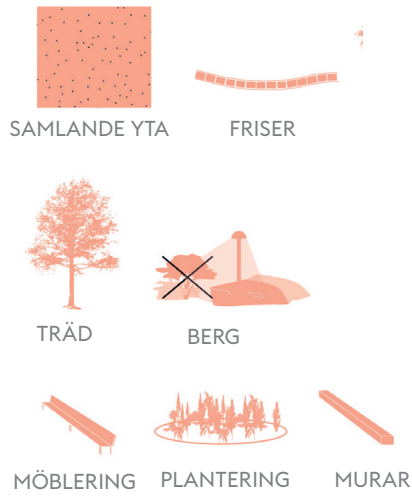
Vy mot öster, över platsbildning till Parkleken Semlan

Entréplats vy mot norr

En samlande möbel ger möjlighet att slå sig ner. Murar inom platsbildningen förstärker platsens riktningar, träd och annan grönska ger rumslighet och ett sammanhängande golv skapar en tydlig entré som skiljer sig från gatans material. Sydost om platsbildningen ansluter naturmarken med mycket synligt berg-i-dagen och flera ekologiskt värdefulla träd.

Verktyg - gestaltningselement

Referensbilder

Illustrationsplan

5. Utveckling av Parkleken Semlan, och 6. Parkleken östra entréplats

Semlan är en populär lekplats med parkleksfunktion. Den ligger fint inpassad mellan två naturmarkskullar med stora uppvuxna träd och berg-i-dagen. I norr avgränsar en rad av lönnar parken mot radhusbebyggelse. I sydost möter bebyggelsens kvartersmark parken med gräsytor och en vändplan.

Parken har många fina och fungerande delar; öppna flexibla ytor i både asfalt och gräs, vattenlek, karuseller och gungor. Här finns god möjlighet till naturlek och vinteraktivitet i form av en isrodelbana.

Det finns ingen tydlig huvudentré till parkleken från områdets omkringliggande stråk. I östra delen möts besökaren av en inhängnad småbarnslek. Det är också en otydlig koppling mellan parklekslokalen och själva lekplatsen, på grund av distans via kvartersmark med bland annat vändplan/angöring. Klätterleken är väldigt sliten och det saknas lekfunktioner som är utmanande för lite äldre barn.

Lekplatsen är till stor del skyddad från trafik, men vid rörelse mellan det nord-sydliga stråket och parklekslokalen behöver i nuläget angöringsgata och vändplan passeras av de gående.

Förslaget för Semlan syftar till att öppna upp parken med generösa tydliga entréer och stråk, flytta hårdgjorda ytor för trafik till ytor intill parken och samla olika lekfunktioner genom att omdisponera några av de befintliga aktiviteterna. Parken föreslås få mer grönska, men fortfarande med god överblick och sikt. I förslaget till den utvecklade Semlan föreslås fler sittmöjligheter och olika samlingsplatser. Småbarnsleken placeras närmare parklekslokalen och parken kompletteras med klätterlek för lite äldre barn.

Orienteringsfigur.

Foton - nuläge

Vy från nord-sydliga stråket mot befintliga småbarnsleken

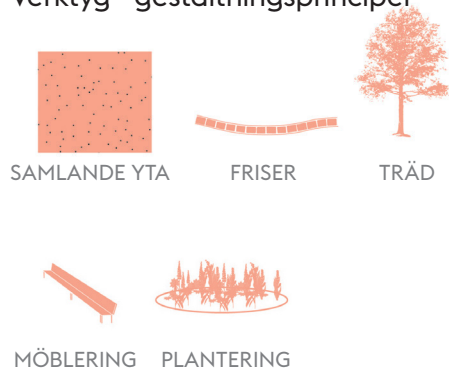

Semlan sedd mot sydost, gräs- och asfaltsyta för bollek, cykling och spontana aktiviteter

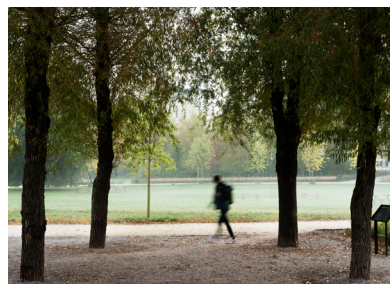

Vy från mitten av Semlan mot väster med naturmarken i fonden

Verktyg - gestaltungsprinciper

Referensbild

Illustrationsplan, se även nästa uppslag

Semlan föreslås få ny klätterlek, sittplatser och vegetation som kompletterar befintlig lek

↑ 1:500 Illustrationsplan, förslag till utveckling av Parkleken Semlan

7. Stråket mellan Semlan och Bagarfruvägen

Det nord-sydliga stråket präglas av de topografiska förutsättningarna, samt bebyggelsens utbredning. På en sträcka antar stråket en mycket smal sektion mellan bebyggelse och en sprängkant. Siktlinjen söderut bryts här i en utspärad naturmarkskulle med berg-i-dagen och uppvuxna träd vilken tvingar stråket till en riktningsförändring. För att öka den upplevda tryggheten i den smala sektionen av stråket, samt förbättra orienterbarhet och gena rörelser föreslås en platsbildning i anslutning till den utspärad naturmarkskullen. Platsen blir ett blickfång och med hjälp av belysning och nivåhantering skapas överblickbarhet och förbättrade flöden. Norrut renoveras buskplanteringen och bergskanten föreslås få en effektbelysning.

Orienteringsfigur.

Foton - nuläge

Vy mot söder i passagen som upplevs otrygg

Stråkets nuvarande fondmotiv

Smitväg skapad på grund av stråkets riktningsförändring, målpunkter på kvartersmark

Naturmarkskullen

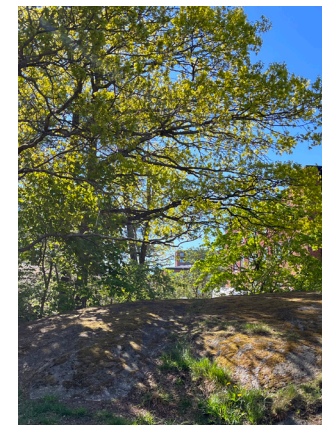
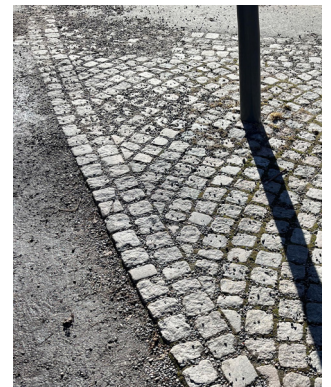
Verktyg - gestaltungsprinciper

Illustrationsplan

Referensbilder

8. Platsbildningar vid öppna gräsyten

Söder om Bagarfruvägen finns en relativt stor, öppen gräsyta längs det nord-sydliga stråket. Här kan en plats med stora parkkvaliteter åstadkommas genom en varsam inramning av ytan. Mot Bagarfruvägen anläggs blomsterparkt, sittplatser och förbättrad belysning. I södra delen sker en förädling på liknande sätt med perennplanteringar och parksoffor. Längs gångvägen som förbinder dessa två platsbildningar planteras enstaka blommande träd. Då projektområdet, liksom stadsdelen i stort, lider brist på plana ytor är det av stort intresse att tillvarata och utveckla de ytor som finns, i synnerhet med tanke på den ökande befolkningen. Genom att utveckla gräsytan till en plats med parkkvaliteter förstärks även stråket och en kommande koppling till den föreslagna stadsdelsparken i söder.

Orienteringsfigur.

Foton - nuläge

Koppling över Bagarfruvägen saknas i dagsläget

Gräsytons tydliga rumslighet sedd mot nordväst

Fondmotiv mot öster och över föreslagen stadsdelspark i "Program för Stora Sköndal"

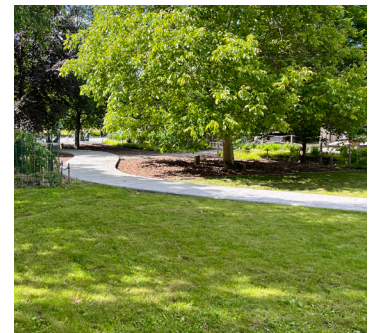
Verktyg - gestaltungsprinciper

Illustrationsplan

Referensbilder

9. Platsbildning Sköndalsvägen, södra delen projektområdet

Mot Sköndalsvägen anläggs en liten entréplats som en grusad yta med en svängd, sittbar stenmur. Idag finns här en gräsbeklädd slänt med tre stora ekar vilka alla står på kvartermark. Ett blommande träd planteras i grusytan, omgiven av en sittbar, rund bänk. Platsen belyses med exempelvis en mastbelysning. Platsen föreslås bli en framtida entréplats till Stora Sköndals föreslagna stadsdelspark uppe på höjden.

Mellan den nya föreslagna förskoletomten och de befintliga bostadshusen bevaras ett parkstråk på allmän plats, som en möjlig koppling mot nordost till den föreslagna stadsdelsparken.

Orienteringsfigur.

Foton - nuläge

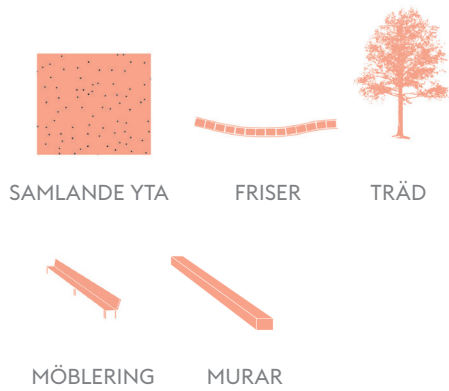

Värdefulla ekträd på kvartermark

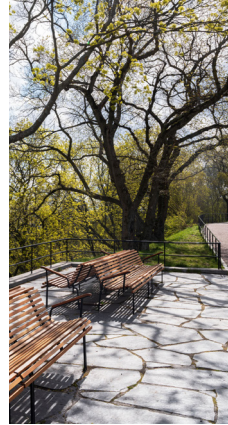

Möjlig framtida koppling till Stora Sköndals föreslagna stadsdelspark

Verktyg - gestaltungsprinciper

Referensbilder

Illustrationsplan

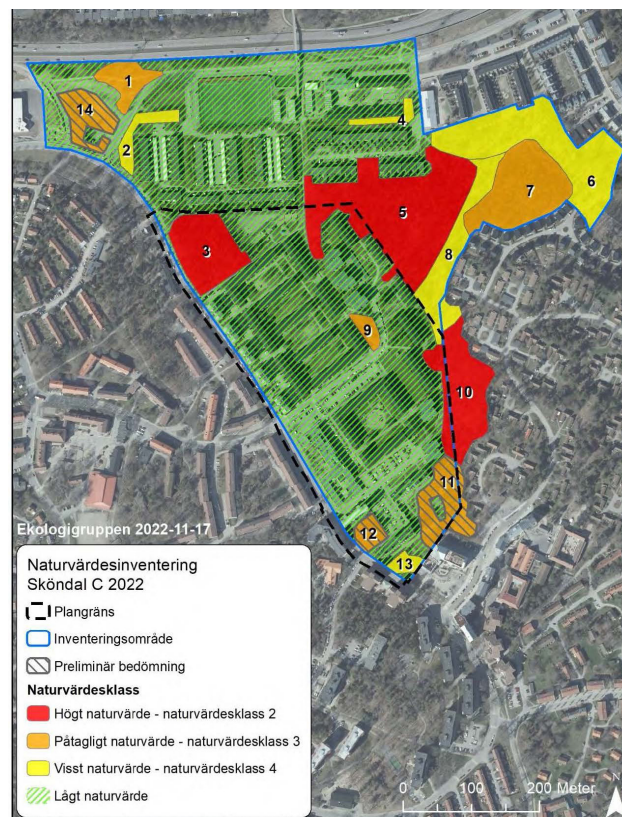
NATURLJÖ OCH EKOLOGISKA VÄRDEN

Projektområdet har i delar höga naturvärden. Ekologirapporten "Naturmiljöutredning, 2022-11-18" beskriver det inventerade områdets naturvärden, skyddsvärda träd, biotopskyddade alléträd, ekologiska samband och några förslag till åtgärder. Inom detta kvalitetsprogram för allmän plats redovisas ett antal möjligheter till utveckling av områdets ekologiska värden på allmän plats. I samband med detaljplan för Sköndals Centrum så föreslås att viss naturmark tas i anspråk för ändrad användning till kvartersmark. Det påverkar ett antal skyddsvärda träd.

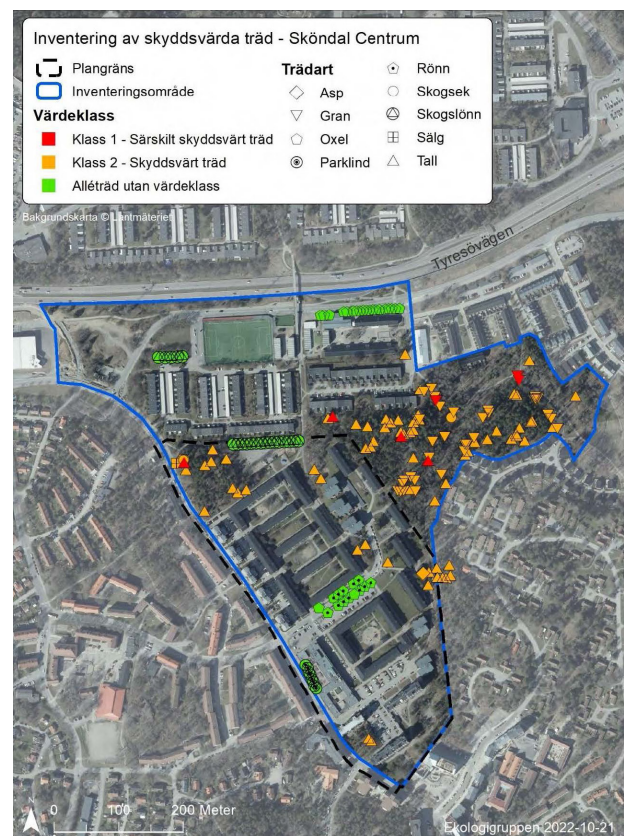
Utveckling av naturmarken

Föreslagen bebyggelse samt breddning av Sköndalsvägen påverkar skyddsvärda träd och utpekade naturvärden.

I samband med utveckling av projektområdets allmänna plats, gator och parkmark, så föreslås en utveckling av områdets ekologiska värden inom naturmark som bevaras.

Figur 9: Naturvärdeskarta, från Ekologigruppens Naturmiljöutredning för Sköndal Centrum

Figur 10: Karta ekologiskt skyddsvärda träd, från Ekologigruppens Naturmiljöutredning för Sköndal Centrum.

Figur 11: Karta ekologiskt skyddsvärda träd med överlagrat område för föreslagen bebyggelse och påverkan på skyddsvärda träd. Även breddning av Sköndalsvägen påverkar skyddsvärt träd.

Friställning av träd

Friställning av- och gallring runt träd, som ek och tall, gynnar utvecklingen av dessa ljuskrävande arter. En poäng med friställningen är att stammarna blir solbelysta och det gynnar de insekter som lever där. Det gynnar även dessa miljöers biologiska mångfald då exempelvis vedlevande insekter är föda för bland annat fåglar.

Värdefull död ved

Död ved är en värdefull resurs som gynnar många arter i olika organismgrupper. Skyddsvärda eller andra äldre träd, eller delar av träd som trots hänsyn ändå behöver tas ned bör därför sparas i närliggande naturmark eller parkmark som värdefull död ved. Träden bör läggas ut i så stora stycken som möjligt för att efterlikna naturligt fallna träd. Placering bör göras så att träd eller högar av grenar, så kallade faunadepåer, inte riskerar att välta.

Olika boplatser

Det kan bli aktuellt med uppsättning av holkar för fåglar och andra artgrupper i området. Ett exempel är mulmholkar för insekter som skapar fler boplatser för många olika arter.

Naturmark från projektområdet

Faunadepå av trädstammar efter gallring

Exempel på tillskapande av boplatser i form av fladdermusholk